

Mr. Vl. Skirmantas
7813 - 31 Ave
KENOSHA, Wis

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN NEWSPAPER
511 W. 32 St., Chicago 8, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association
FR 6-5416

"Entered as second-class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdį

Laisvoji Lietuva

Eina XV-tus Metus

1961 Liepos - July 7

Kaina - 20 c

Nr. 13/856

Didinga Dainos Šventė

Antroji Lietuvių Bendruomenės organizuota Dainų Šventė Čikagoje praėjo šu dideliu pasisekimu ir susilaukė šilto žiūrovų įvertinimo.

Dalyvavo virš 1.000 dainininkų! Tai mūsų sąlygomis nuostabiai gražus skaičius.

Džiaugiantis šiuo pasisekimu, pirmiausia reikia atiduoti pagarbą visiems chorų vadovams, choristams ir energingiesiems Čikagos LB veikėjams.

Tol, kol mes turime tiek pasisekusių žmonių lietuviškam darbui - lietuviybės iš-

laikymo problema dar gali būti sėkmingai sprendžiama.

Dainų šventė sujungino ne vien Čikagą, ji sujungino visą JAV ir Kanados lietuviškas kolonijas, kurios dar ilgai atsimins ir banguos ta šilta prisiminimų banga.

Kalbant ir vertai giriant šventės pasisekimą, negalima tylomis praeiti ir pro padarytas klaidas. O jų buvo.

Susirinkom dainų šventei, o prakalbų buvo daugiau, nei dainų... Gi vakare rengtas banketas buvo tikras neįsipratimas organizacine prasme.

Išmokime, pagaliau, gražiai organizuoti ir gražiai pravežti savąsias šventes!

Kremlius atakuoja Vakarus

Po Antroji Pasaulinio karo, o ypač po Stalino laimėjimų Teherane, Jaltoje ir Potsdame, komunistai ne tik sustiprino pasitikėjimą savimi, bet ir įsitikino, kad jų propaganda sugeba suklaidinti ne vien tik tūkstančius darbininkų užsieniuose, bet apsuks galvas ne vienam inteligentui ir net žymiesiems laisvojo pasaulio politikams.

Kaip aukščiau minėtuose pasitarimuose karo metu, taip ir pokariniuose, Vakarai, tikėdami Kremliaus gera valia, jo gerais norais ir nuosirdžiais taikos siekimais. Vakarių politikai, su prez. F.D. Rooseveltu priešakyje, stengėsi įtikinti Stalinui, rodydami jam savo širdį, darydami nuolaidas ir tenkindami jo užgaidas. "Duo kime jam viską ko jis nori ir išgysime jo pasitikėjimą, sukursime nuosirdų bendrą arbiavimą, darnų sugyvenimą ir užtikrinsime pasauliui laisvę ir taiką" buvo Vakarių, o ypač Amerikos poli tikų sūkis. Na, ir davė! Atidavė rytų ir vidurio Europą, neoficialiai atidavė ir Pabaltės valstybes, leido rusams užimti Berlyną, o pasidalinę, susisiekimą paliko Kremliaus malonei, užleido žymią Vokietijos dalį, davė Kremliai savo karinių fabričių ir jų dislokacijos planus, sprausminius lėktuvus, motorus, o ant galopridėjo ir dolerius gaminti mašinas...

Karo pergalės apakinti Vakarai naiviai metėsi į Kremliaus glėbį. Jie nusiginklavo ir ruošėsi švęsti ilgą pergalės šventę...

Kremliaus samokslininkai trynė rankas ir džiaugėsi Vakarių kvailumu ir savo laimėjimais. Tačiau jie nesnaudė, o didino ginklavimą, kad ir toliau galėtų mulkinti Vakarus ir kiek galint ilgiau juos išlaikyti snūduriuojančioje padėtyje. Jie kalbėjo tada ir dabar vis tebekalba apie taiką ir galimą sugyvenimą su kapitalistiniu pasauliu, nors atvirai ruošiasi jį palaidoti.

Pačių Vakarių išugdyta ir tebeplečiama komunistų imperija ir jos karinis pajėgumas šiandien jau nebėra jokia iliuzija, bet realus ir artimas pavojus visam laisvam pasauliui. Dabar jau ir Kremliaus valdovų kalbų tonas žymiai pasikeitė. Jie dažniausia jau kalba grąsindami, diktodami ar ultimatyvius reikalavimus statydami.

Kremlius, paėmęs iniciatyvą

nuo pasaulinio karo pabaigos, jos iš savo rankų jau ir nebepaleidžia. Jis atakuoja Vakarus visomis priemonėmis ir visuose pasaulio kraštuose, neleisdamas jiems atsikvėpti. Tarsi karo lauke besitraukiantį priešą, Kremlius vejasi, jį atakuoja, neduodamas galimybės tinkamai susiorganizuoti ne tik puolimui, bet ir gynimuisi.

Vienam neramumų ar karo židiniui kur nors kiek pribėsus, tuoj užkuriamas naujas, dažnai visai naujoje ir Vakarių nenumatytoje vietoje. Štai tik keli komunistų sukurti pokario neramumų ar karo židiniai: Graikija, Kinija, Korėja, Indokinija, Indonezija, Irakas, Artimieji Rytai, Tibetas, Kuba, Congas, Laosas, Pietų Vietnamas, Angola ir pagaliau Berlynas. Reikia spėti, kad artimiausiu laiku sulauksime žymiai didesnio įtempimo Irano, Turkijos ir Pietų Amerikoje, nes tame drumstame vandenyje bus žymiai lengviau žvejoti patį... Berlyną.

Tiesa, Kennedžio administracijos pareigūnai važinėja po Afriką, Pietų Ameriką, Aziją

ir švaistosi pažadais ir dolerių milijonais. Deja, jų pažadams, dėl nevykusios politikos, jau nelabai kas nori betikėti, o doleriai ištirpsta dažniausiai nedavę lauktų rezultatų.

Suprantama, kad Kremlius dabar jau jausdamas savo pasaulinį svorį ir lengvą skindamas naujus laimėjimus, tiki ir savo galutine pergale, atvirai skelbia savo siekimus ir drąsiai be esminių nuolaidų eina prie tikslo.

Chruščiovo ultimatas sutvarkyti Berlyno klausimą iki šių metų pabaigos, gal ir bus vienas iš rimčiausių trečiojo pasaulinio karo židinių. Oficialūs Vakarių pareigūnai, bent tuo tarpu viešai tvirtina, kad iš Berlyno nesitraukia. Kol kas abi pusės dėl Berlyno žvargina ginklais. Ar jos tikrai mano dėl Berlyno kariauti, tai jau kitas reikalas...

Šiaip ar taip, bet ši Kremliaus ataka Vakarams bus pagrindinis egzaminas jų vieningumui pademonstruoti, laisvės principams apginti ir ko-

LIEPOS KETVIRTOJI

EMILIJA ČEKIENĖ

formose, bet niekur ji nėra taip pilnai įgyvendinta, kaip Amerikoje, suteikusioj visas teises ir mums jos laisvę naudotis. Todėl JAV demokratinė laisvė šiandien yra ir mūsų laisvė, jos laimėjimai, džiaugsmas ar pralaimėjimai yra kiekvieno lietuvio jautriai sekami ir jie, arba kelia džiaugsmą arba nerimą ir liūdesį, nes ir mus tiesioginiai liečia.

Kaip žinia, šiemet AJV švenčia jau 185-ą nepriklausomybės sukaktį, kurios aktas, suktas Philadelphiaj 1776 metais liepos 4 d. sako:

"Mes laikome šias tiesas savaime aiškiomis, jog žmonės yra sutverti lygiais, kad jiems Kūrėjo yra suteiktos nedalomos teisės, kurių tarpe yra žmogaus egzistencija, laisvė ir laimės ieškojimas... Jeigu bet kuri valdžios forma aukščiau minėtas teises žlugdo, žmonės turi teisę ją pakeisti ar pašalinti..."

O jų konstitucijos išangėje rašoma:

"Mes, JAV tauta, siekdami su-

kurti geresnę valstybės formą, užtikrinti piliečiams teisingumą, ramų gyvenimą, išugdyti visuotinę gerovę ir garantuoti sau ir mūsų įpėdinams pilną žmogaus laisvę, skelbiame Amerikos santvarkos dėsnius..."

Amerika šią tiesą pilnai įgyvendino ir jos piliečiai tomis privilegijomis iki šios dienos naudojasi. Ir, kai komunistinis Sovietų okupantas teroru užgrobė Pabaltijos valstybes, jų tarpe ir mūsų tėvynę Lietuvą, JAV vyriausybė 1940 metais pasmerkė jo grobuoniškus tikslus, pripažindama visoms tautoms teisę į laisvę. To pasmerkimo neatšaukė iki pat šių dienų ir eilė kitų JAV vyriausybų, kas mus dvasiniai palaikė, stiprino ir suteikė ateičiai vilčių.

Ir taip per 20-tį su viršum metų pavergtų tautų žmonės šiam krašte gyveno viltimi, o amerikiečiai, apsvaigę laisvės dėka pasiektų aukštųjų technikos laimėjimų nardęstingai leido dienas, valstybės reikalus tvarkyti palikdami tik jų išrinktoms ir patikėtiems vadovams.

O šiandien mes nebe vieni, - nukelta į 8 p. -

Maži žodžiai

STASYS VIDMANTAS, Melrose Park.

Skaitančiam lietuvišką periodinę spaudą, Pranas Alšėnas yra pažįstamas skaitytojui iš jo straipsnių, liečiančių gana opius gyvenimo klausimus. Tuo atžvilgiu Pranas Alšėnas gana universalus: jis bando gvildinti religinius klausimus, lygiai kaip mentalinės higienos ir nevengia tarti autoritetingą žodį šeimai, reikalais bei jaunimo auklėjimo srityje, lygiai taipgi nepraeina pro šalį ir nepalietęs knygos bei apskritai spausdintojo žodžio reikšmės žmogaus gyvenime. Norint nusakyti apie ką Pranas Alšėnas rašo, būtų trumpiau ir arčiau prie tikslo, jei galbūtume apie ką jis nerašo.

Būtų klaidinga teigti, kad galima arčiau pažinti žmogų sutikus jį nors ir daugelį kartų įvairiomis progomis, trumpiems momentams, bet lygiai būtų nevisiškai tikslu tvirtinti, kad žmogus vienas kitam yra pajėgūs nuslėpti savo asmenybės bruožus, kai su juo pabuvojama ilgesnį laiką ir turima progos išgirsti to žmogaus pasisakymus opiais gyvenimo klausimais.

Taigi ir į Prano Alšėno leidinį "Maži žodžiai", kuris yra jo rašytų straipsnių rinkinys, tilpusių lietuviškų periodinių leidinių skiltyse, 1947-1959 metų laikotarpyje, reikia žiūrėti kaip į jo pažįstamus tais klausimais, kuriuos jis liečia ir intelektualinį pajėgumą juos gvildinti bei skaitytoją įtaigoti.

Kaip pastaruoju metu pas mus jau įprasta ir doram tremtiniui pritinka, Pranas Alšėnas pats apverčia tremtinio likimo dalį ir tuojuo ima graudenti to paties likimo brolių, tautietį, pamokslišką toną, primedamas jo apsilaidimą. Ir kaip taisyklė, pirmiausia kaltina savo tautietį abejingumu lietuviškam spausdintam žodžiui...

"Vienok, ar mes pakankamai gerbiame šio aplinkoj lietuvišką spaudą, o ypatingai lietuvišką knygą, kuri, ištikrųjų turėtų būti bendro likimo draugė ir bendrakeleivė? Deja, atsakymas į šitą klausimą ne visuomet bus palankus. Savo

laisvalaikį išeivijoje dažnai mes sunaudojam ne su lietuviška knyga bet kur kitur..." /pusl. 108/ Po to seka straipsnis apie žmogų, logiškas samprotavimas ir atsakymas kas būtų, jei Kristus iš viso nebūtų prisikėlęs/Pastarasis straipsnis pavadintas "Amžinoji, Didžioji Žinia". Toliau seka "Žmogaus vertė" ir po šito vėliau toliau iškilioja straipsnis - "Knygos" /120 psl/. Tik šie ke li suminėti straipsniai patys už save kalba, kad autorius mėgsta gana jau skambius pavadinimus, tik, deja, nėra pajėgus jų taip sugrupuoti, kad jie vienas kitą sekdamis save paryškintų ir įgalintų skaitytoją susikoncentruoti vienu kuriuo klausimu ir persiminti autoriaus skelbiamomis idėjomis. Toks autoriaus neuoseklumas nepasitarnauja nei autoriui, nei skaitytojui.

Rašydamas apie knygas Pranas Alšėnas sekančiai išsireiškia: "Yra knygų kurias skaitant tik eikvojamas brangus laikas ir žalojamas žmogaus protas. Tai blogos knygos, kurios vengtinės, kaip ir visi kiti blogi dalykai..." Gi geros knygos - privalo būti geriausios, naudingiausios ir reikalingiausios žmonių palydovais visame gyvenime. Tai išsidėmetina ypač mums, lietuviams..." /122/

Sunku atsipėti ką ir kam autorius norėjo pasakyti, kokią naują išmintį jis paskelbė? Paskutinėje citatoje skaitytojas randa grupę nieko nepasakančių budvardžių, kurie su pretenzijomis į apibrėžimą, bet nieko konkretaus nepasako. Kokia gi nauda skaitytojui, jei jam pasakoma, kad bloga knyga žaloja protą, bet nenusakoma kokie tų blogų knygų požymiai ir kaip atskirti blogą nuo geros.

Virš minėtos citatos yra charakteringos kiekvienam straipsniui, tilpūsiam rinkinyje. Tai teigimų rinkinys, išreikštas imperatyvine forma, nesistengiant ar nesugebant jų logiškais samprotavimais pagrįsti. Reikia jau labai suabejoti, ar tokia forma ir turiniui jis pajėgs skaitytoją sudominti ar sukelti au-

toriusi pageidaujamų rezultatų.

Pranas Alšėnas savo straipsnių rinkinyje vartoja daug citatų iš kitų šaltinių, bet pačių šaltinių nenurodo, o tik pasitenkina pažymėdamas, kad kaž kur ir kažkada girdėjęs ar skaitęs. Gi tuo tarpu savo knygos gale talpina priedą, pavadintą "Šaltiniai". Tuo tarpu tie "šaltiniai" yra niekas kitas, kaip sarašas jo paties straipsnių telpiančių tame pat rinkinyje, /! / nurodant kokiam periodiniame leidinyje ir kada tas ar kitas straipsnis buvo atspausdintas. Toks autoriaus elgesys sudaro skaitytojui nuomonę, kad autorius yra su pretenzijomis būti dideliu ir rimtu rašytoju, kai tuo tarpu patys straipsniai byloje visai ką kitą.

Netikslu būtų teigti, kad Pranas Alšėnas neturi ir gan gražių minčių, bet, deja, jos nėra tinkamai sugrupuotos ir skaitytojui nevisai priimtina forma /imperatyvų gausumas ir išsišaukiantis pernelg didelis autoritetyvumas/ patiekiamos. Jei jo tie patys straipsniai tiko ir buvo spausdinami periodiniuose leidiniuose, ypač religiniai, tai jie naudojoši to leidėjo autoritetu, bet rinkinyje ir šalia kitų gana silpnų straipsnių, tie patys straipsniai taip nublunka, kad skaitytojas pajunta lyg iš jo norima pasityti ar jį ižeisti jo religiniuose jausmuose. Ypač tuo pasižymi straipsnis - "Amžinoji, Didžioji Žinia", kur rašoma: "O jeigu iš viso Kristus nebūtų prisikėlęs iš numirusių - kas tada?"...

"Šitoks klausimas, reikia pripažinti, didelis, reikšmingas ir, kartu gana logiškas.

Ji atsakant reikia pajieškoti svarių žodžių, nesugriaujamų argumentų. Trumpai atsakant į tokį klausimą, užtektų priminti, jog jeigu Kristus šioje žemėje nebūtų gimęs, augęs, kentėjęs ir miręs ant kryžiaus už mūsų kaltes, o po to prisikėlęs iš numirusių, sunku įsivaizduoti padėtį šioje ašarų pakalnėje, kokia ji būtų." /! /

Taip ir panašiai "logiškai" atsakoma į nejuokais rimtą klausimą. Tokios logikos pilni beveik be išimčių visi Pr. Alšėno straipsniai.

Vertinant krygą "Maži žodžiai", nenoromis prisimena lietuvių liaudies išrintis:

"Ne gana turėti gerų miltų, bet reikia mokėti ir gerai kepti, kad gautųsi gera duona.

GYDYTOJAI

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas - 3148 W. 63 Street, Chicago, Ill.

Ofiso telefonas: PROspect 8-1717

Valandos: po pietų 1-3; vakaras 7-8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.

Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.

Mantas: 3241 W. 66th PLACE
Telefonas: RE 7-7868.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.

pirmadi., antradi., ketvirtadi.,

penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4063 So. Archer Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius

ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 12 val.

Telefonas:

ofiso LAfaet 2-4949

namų CE 3-7786

VAISTINĖ

Savininkas

PR. A. ŠIMKUS

3301 So. Halsted St.

Telefonas: VIRginia 9080 ir 9081

Didelis pasirinkimas įvairių vaistų,

tykios gamybos ir malonūs patarnavimai

visas pakuojamas Pr. Šimkaus

Lietuviai, eik pas Lietuvį!

Mažoji Dainų šventė Clevelande 1961.VI.24. Jungtinis Čiurlionio ir šv. Jurgio parapijos chorai dainuoja diriguojami svečio Br. Budriūno. Koncertą rengė Lietuvių Salės ir Klubas Vadovybė.

Foto: V. Plodžinsko

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Published bi-weekly on Thursdays

by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATIONLeidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igalios leidėjas — inž. K. OŽELIS

Redaktorius — A. J. KAULĖNAS

Redakcinė Klegija: V. Kačinskas, Pr. Lukoševičius,
B. NavickienėGARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdanavičius, J. Balčiūnas, St.
Jakubickas, dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, dr. V. Misiulis,
L. VirbickasPrenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

Eichmanas ar Serovas

Pranas SAKALISKIS

Susirinkę į saies apraudojome išvežtuosius, —baisiojo, žiauriojo ar liūdnojo birželio aukas. Ta proga atnaujino me bolševikams pyktį, kuris stebėtinai yra sumažėjęs, nes jau reikia viešų pasisakymų netgi diskusijų spaudoje prieš bandomą piršti vadinamą kultūrinį bendradarbiavimą.

Ano birželio įvykiai vyks ta netgi platesniu mastu jei ne kas metai, tai bent kas keli. 1948 metais gegužės mėnesį išvežta apie 200.000 lietuvių. Jiems Lietuvoje visi mėnesiai ir visos dienos yra baisios, liūdnos ir žiaurios.

Kas iš mūsų minėjimų ir verksmo, jei nepakankamai dėdame pastangų sulaukyti tautos žudymą, tarptautiniai žinomą genocido vardu. Ar kartais tokiu būdu mūsų verksmas nėra panašus į tų fariziejų maldas?

Apskurusio Lenkijos žydėlio pastangomis buvo Argentinoje surastas Adolfas Eichmanas, kurį Palestinos valdžia

legaliai ar nelegaliai teisia kaip atsakomą už 6 milijonų žydų sunaikinimą. Žydų kančios senai jau pasibaigė. Jiems vokiečių valdžia bent dalinai atsilygino už kalinimus, prarastas vertybes, turta ir kančias. Nebenumatoma, kad tai galėtų pasikartoti.

Mūsųose ir kitose rusų kolonijose žudymas ir išvežimas nesustoja, — tautos naikimui galo nesimato.

Suėję kalbamės apie Eichmaną nieko nedarydami netgi neužsimindami apie savosios tautos eichmanus. Jei kas ir užsimena, tai turi baigti tik atodūsiu: — O, kad tai būtų mano valia...

Lietuvos Poli tinių kalinių Mortologijos skyrius, dėka vieno asmens pasišventimo ir tautiečių bendradarbiavimo, yra surinkęs dokumentus ir būrius liudininkų apie masinius tremimus, kankinimus, masinius ir pavienius žudymus. Nuotraukos ir kiti dokumentai liudija Rainių, Panevė-

STEPAS SODEIKA

žio, Zarasų, Praveniškių ir kitų vietovių nukankintų kapus ir mirtininkų kolonas. Yra įsakymas išvežimams, pasirašytas generolo Serovo, kuris ir kitose tautose masiniai žudė ir išvežinėjo sunaikinimui tautas.

Dokumentais nustatyta ir liudininkais patvirtinta, kas kankino ir žudė Rainiuose bei kitose vietovėse.

Pokario metu tie patys vėl yra pasirinkę Lietuvos žmonių naikinimo ir žudymo darbą.

Jie rusų apdovanoti medaliais ir paauskštinti, stengiasi išnaikinti mūsų tautą kuo greičiau ir kuo nuožniau.

Išstatymai prieš genocidą tarptautinių institucijų jau senai priimti. Niekas iki šiol nebando jais pasinaudoti. Nebent Afrikos juodosios rasės raudonieji... Taipgi Tarptautinio Teismo salėse vis dar nesigirdi net neranda atgarsio mūsų apraudomųjų kančios ir mirties šauksmai. Jokių skundų nesigirdi, nors yra už ką skustis, yra ir ką skusti! Kodėl? Gal nėra kam? Gal nepatogus laikas sakote? Palaukime... Palaukime, kol Lietuvos išlaisvinimo akcijai ir lietuvių reikalais nebekalbės ir nebediktuos ružavieji marksistai, kol lietuvių Lietuvoje bus tik tai mažuma.

Gal rašyti mūsų visiems veiksniams, kaip tiems senatoriams, malonės prašymus?

Gal reikia jau apraudoti ne išvežtuosius, bet save ir savuosius veiksnius?

Kas žino ir kas atspės koks laukia mūsų rytoj?...

Gal kada ir Lietuva turės teisę teisinti savuosius Eichmanus už padarytas skriaudas mums ir visiems... visiems..

Bet šiandien pasaulio sąžinė sujūdusi praetis įvykiais ir nebemato, kad gyvi eichmanai dar vis tebesiaučia šioje žemiškoje ašarų pakalnėje, nešdami jau nebe 6 milijonus gyvybių, bet šimtus!

Tyli mūsų veiksniai tyli visa laisvojo pasaulio spauda, tartum apsvaiginta baisesios gyvatės šnypštimo ir be valios pasipriešinti laukia mirtinojo smūgio..

Ir kalbame mes.. esą gyvename krikščioniškame pasauly, kurio pagrindinis šūkis — mylėk savo artimą, kaip pats save....

B et matome... vien kraują, klastą ir smurtą.

ALICE STEPHENS

ALFONSAS MIKULSKIS

BRONIUS BUDRIŪNAS

JULIUS GAIDELIS

Gražiai nusisekusios Čikagoje rengtos JAV ir Kanados Dainų Šventės dirigentai.

— Ar žinai, kad Mainė steite nelegalu vaikščioti su nesurištais batų šniūreliais, o Wisconsin traukinio konduktoriui išstatymas draudžia pavogti bučkį iš traukinio keleivės?

Mūsų jaunimas reiškiasi visur: moksle, šokyje, dainoje sporte.

Jaunimas - mūsų pažiba ir viltis

Iš 500 LIETUVAITĖ PIRMOJI

Birželio 21 Čikagoje, Harri-son H.S. Auditorijoje įvyko T. Kelly High School mokslo baigimo iškilnės. Iš 501 baigusio, kaip iškilnių programoje pažymėta, VIKTORIJA B I N K I S Ranks First in Class, - pirmoji su aukso medaliu ir trofeja yra lietuvaitė, gimusi 1943 Lietuvoje, Alsedžiuose. Iškilnėse jai teko kalbėti visų baigusiujų vardu. Yra gavusi net keturius stipendijų pasiūlymus. Tolimesnės studijos pasirinko De Paul universitetą, kur studijuos matematiką ruošdamasi būti mokytoja.

Viktorija Binkis yra baigusi Lietuanistikos Aukšt. Mokyklą ir toliau lietuvišką dvasią stiprina Lituanistikos Pedagoginiame Institute.

Didelis džiaugsmas ne tik jos tėveliams, Lietuvoje buvusiems mokytojams, bet ir kiekvienam lietuviui, kad yra lietuvių taip gražiai garbinamųjų Lietuvos ir lietuvių vardą.

Tarp kitų šią mokyklą baigė dar šios lietuvių: Sigitas Grižas, Algirdas K. Čuras, Jonas Gydas, Sina Hasenbein, Erika R. Idzelis, Juozas A. Lapinskas, Erika E. Lungas, Petras Gintautas Nalis, Lilija Nastonas, Nijolė Pliškaitis, Ona K. Rudauskas, Roma T. Rudelis, Regina A. Savickas, Edita Štrausas, Jonas V. Strungys. J.G.

Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos absolventai buvo apdovanoti knygomis. Mokyklos Vėdėjas A. Gailiūsis įteikia mokyklos baigimo pažymėjimą, o I-os LB Clevelando Apylinkės pirminkas F. Eidimtas - knygą absolventei R. Mackevičiutei, V. Gatautytė laukia eilės.

Foto: V. Pliodzinsko

- Tautiniš Tėvo Dienai rengti komitetas, šio krašto pavyzdgingiausių tėvų šiais metais išrinko Adlai Stevensoną.

Kaip žinome, šis pavyzdingas tėvas jau daugelį metų yra išsiskyręs su savo žmona, o dėl politinės veiklos ir karjeros nėra ir nuolatinis bei tiesio

ginis globėjas savo trijų vaikų...

- Šių metų žymiausių JAV jaunuolių yra išrinktas aštuoniolikametis Fabian, kuris neišlaikė egzaminų ir negaibė gim-

nazijos/high school/

- Geriausiomis artistėmis šiais metais išrinkti ir žymiausias atsižymėjimai "O-

scar" apdovanotos: Shirley Jones už prostitutės vaidmenį filmoje "Elmer Gantry", o Elizabeth Taylor - už panašią

Kontržvalgybos Kova Lietuvoje

Tikrų įvykių apžvalga komunistų ir vokiečių okupacijos metais

Rašo - V.O.

38-oji tąsa

- Ne, neturiu jokio tikslo jį kompromituoti ar vesti į bilt kokias pinkles, - kalba mano agentas, - o tai darau todėl, kad geriausių norų lietuviškam pagrindžiui, kad jis būtų išpėtas nuo panašių darbų.

Jis dar ilgai įtikinėja mane, kad niekam nėra nieko sakęs apie tą "radinį" ir prašė patikėti jo žodžiais, kad tik gera jo valia atvedusi į tą informacinį pasimatymą.

Puikiai žinodamas jo išpaieigijimus lenkiškam pagrindžiui, kuris nelinkėjo lietuviams nieko gero, sunkiai tikėjau jo žodžiams.

Tiesa, jis buvo mano agentas ir, reikia pasakyti neblogas, bet jis dirbo ne iš įsitikinimo, bet susidariusių aplinkybių verčiamas ir toks įvedimas manęs į pinkles, aišku savaime, galėjo būti jam labai parankus, nes būtų tapęs jo rankose aštrus įrankis išsipalaidavimui iš išpaieigijimų man.

Iš klausęs jo ilgos tirados apie nuoširdumą lietuviškam pagrindžiui, šaltai ir ramiai pareiškiau, kad kova su lietuviškuoju pagrindžiu nėra mano užduoties apimtyje ir manęs tai nedomina.

Atsiveikinant su agentu jam išpėjančiai pareiškiau, kad jei turėsiu kokių nemalonių ryšių su tuo jo parodymu vėlavos, - nesvarbu kas beatsitiktų su manimi, bet jis, jei ne nuo manęs, tai nuo mano draugų, gausias kulką į kaktą.

Tokioje neaiškioje atmosferoje išsiskiriam iki sekan-

čio pasimatymo. Grįždamas namo negaliu išsivaduoti iš įtarimą keliančių abejotumų.

Rytojaus dieną, nieko nelaukdamas, išsišaukiu tos dirbtuvės savininką Danišauską ir išpėju jį, taipgi gerokai prigrasinęs, kad toji vėliava būtų kaip galima greičiau iš dirbtuvės pašalinta. Jis irgi apimtas panikos, nes, matyti jau buvo išpėtas manojo agento, pažada tuojau ir nieko nelaukdamas visą reikalą sutvarkyti taip, kad net lapė negulos...

Šis epizodas taip ir pasibaigė, nes jokių pasiteiravimų ar klausimų iš gestapo nesulaukiau. Matyti mano agentas tikrai buvo nuoširdus ir norėjo tik gero karštagalviams šiaulių miesto kunigams ir vienuolėms...

Baigdamas kalbėti apie lietuviško pagrindžio veiklą, noriu dar keliomis eilutėmis pasidalinti tais išpėdžiais, kokius mes ne vienas iš valdininkų pergyvenome stebėdami mūsų slaptosios spaudos platinimo techniką.

Mes puikiai žinojome, kad nemaži kiekiai pagrindžio spaudos siunčiami išplatinimui į provinciją naudojantis šoferių /daugiausia sunkvežimių/ ir traukinių aptarnavimo personalo talka. Kelias gal greitai ir iš šalies žiūrint labai patogus, bet, Dieve mano, vienas iš nesaugiausių! Juk Lietuvos keliai buvo visada, tiek rusų, tiek vokiečių okupacijų metu tos vietos, kur jų žvalgyba arba saugumas sekė skėkuliacinį judėjimą. Nere-tai buvo vykdomos kratos vėžiojančių sunkvežimių iš

Kauno, tiesa, ieškant ne slaptosios spaudos, bet nelegalių prekių... Kas būtų atsitikę tam šoferiui arba tam traukinio konduitoriui, kurio žinioje būtų buvusi surasta slaptoji spauda? Atsakymas labai aiškus. Ir to negana: jis būtų buvęs išprievartautas išduoti tiek siuntėją, tiek gavėją... Ir štai, visa grandis gerų Lietuvai vyrų būtų ėjusi kančių keliais..

Mes bandėme perspėti mūsų pagrindžio vyrus, bet rezultatai buvo lygtis nuliui, - spauda, kaip plaukusi, taip ir tebeplaukė tuo senu ir labai pavojingu keliu.

Štai vienas trumpas epizodas, kuris, laimei, pasibaigė gan sklandžiai, bet truko tik vieno plaukūčio ir pagrindis būtų neturėjęs vieno iš savo gerų vyrų.

Tai įvyko Panevėžyje. Slaptosios spaudos transportas tik ką buvo atgabentas vieno kooperatyvo sunkvežimiui. Atskirais ryšulėliais jis buvo išdalintas keliems platinėjams. Vienas iš jų, tartum niekur nieko, pasikišęs po pažastimi siuntą ramiai sau žingsniavo namo. Staiga pakeliui į namus susitinka du gestapininkus, kurie vedasi nešėjui pažįstamą bičiulį. Suimtas prašosi nešėjo pagalbos, nes nemokėdamas vokiškai negali pasiteisinti dėl klaidingo suėmimo.

Mat, jam atvykus autobusu iš Kauno, kratos metu buvo surasti jo lagamine pora naujų batų ir gestapininkai paskaitė jį spekuliantu ir suėmė.

Gelbėti pažįstamą vyrą reikia. Iš klausęs suėmimo istoriją, mūsų draugelis nešėjas išverčia visą tai gestapininkams. Šie beveik lieka įtikinti pasakojimu, bet kviečia į gestapo istaigą surašymui protokolo, žadėdami jam tolimesnės eigos neduoti. Betgi po pažastimi yra draudžiamosios literatūros siuntinys! Gestapininkų kvietimo jau nebegalima atmesti. Bet kur dėti pavojingą siuntinį? Be lieka eiti kartu su jais ir rizikuoti. Juk kiekvienu metu gali gimti gestapininkui mintis ir užėiti noras patikrinti kas gi yra to "užtarėjo" nešama...

Atsiduriama gestape... Surašomas protokolas. Surašomas pasiteisinimas, o pavojingas siuntinys guli čia pat, po gestapininko nosimi!

Visa istorija, kaip jau minėjau, pasibaigė laimingai tik dėka šaltiems nešėjo nervams. Jie abu buvo paleisti namo ir nešini siuntiniu išėjo iš gestapo rūmų.

Galima išsivaduoti, kas gi būtų nutikę nešėjui, jo bičiuliui ir visiškai galimas dalykas visą eilę kitų žmonių, jei gestapininkui būtų dingtelėjusi mintis patikrinti ir sumintojo draugą!

Tokių "laimingų" istorijų yra ne viena, bet šimtai, o tai kaip tik parodo, kad mūsų pagrindžio organizacija naudojo labai primityvius metodus sava veiklai, kiek tai liečia slaptosios spaudos platinimą.

Nebenorėdamos varginti skaitytoją su panašiomis istorijomis, kol kas paliksiu ramybėje mūsų pagrindį ir persikelsiu į kitą lietuviškos kontržvalgybos sritį - ketvirtąją skyrių, tai yra, mūsų kovų prieš lenkų kėslus į mūsų kraštą

Vargas daro rūstų veidą

Aną dieną teko šnekėtis su vienu nesenai iš Lietuvos atvykusiu. Nors ir nekalbus, bet vis vien šį tą jis papasakojo. Pirmieji jo žodžiai buvo: - Lietuvoje daug kas socialiai nepavalgo. Daug yra žmonių, ypač kaimiečių, kurie virš 10 metų tik sekmadeniais gali paragauti mėsos, kiti ir sekmadeniais negauna. Cukraus ne ragaunama, nes neturi už ką jo nusipirkti. Tikros kavos ir skoni pamiršo. Ažuolo gilės, liepos žiedai ir kitokie džiovinti lapeliai atstoja arbat žoles.

Nuolatinė kova su badu, nepraeinantis vargas, nepalaujantis tautinis persekiojimas. Žodžiu, juodosios gyvenimo pusės, kurių tiek apstu, lietuvių daro paniurusį, suvargusį, rimtą, anksti veidą raukšlėmis išraižo... Lietuvio ne tik lūpos, bet ir akys nesijuokia. Tačiau tai nekliudo tiems šiurkštaus vargo žmonėms karštais žodžiais ilgėtis laisvės.

Malonu pažymėti, kad lietuvis niekur nesigina savo tautybės, bet drąsiai ir išdidžiai sakosi esąs lietuvis. Krašto lietuviai didžiuojasi savo tautybe ir savo kalba. Gal būt šio reiškinio šaknys glūdi lietuvių sąmonėje, kad jie yra šios žemės šeimininkai, kad toji žemė yra jų, bet ne okupanto.

Lietuviuose yra didelis tarpusavio solidarumas, draugų

rolę filme "Butterfield 8". Visų šių aukščiau sumintų atžymėjimų akivaizdoje, gal galima paklausti: Quo vadis, America?

- Ar žinai, kad Aliaska buvo atrasta 1741. IV. 20 d. rusų laivyno tarnavusio dano V. Bering, kurią 1867 metais JAV nupirko iš Rusijos už 7.200.000 dolerių?

- Ar žinai, kad golfas buvo žaidžiamas jau prieš 1.000 metų Kaukazo pieumenų?

giškumas ir nuosirdumas. Nuolatinis persekiojimas juos versta verčia būti vieni kitiems draugais, bičiuliais, tarpusavyje sugyventi. Okupantai lietuviams laisvę atėmę dabar šnipinėja, ieškodami sau talkininkų, bet turi la-

bai mažą pasisekimą.

Jaunimas ryžtingas. Jie gimtąją kalbą labai brangina, o lietuviškai dainai atsidavę visa širdimi. Už tai daina aidi skersai ir išilgai Lietuvą, liudydama viso krašto lietuviškumą. Šalia melancho-

linių dainų, kurios dainuojamos su ypatingu pamėgimu, ugingai skamba ir kovos dainos, bet jas okupantai draudžia ir už jas ne vienas jaunuolis atsidūrė Sibiro taigose.

Aplamai, lietuviui nestinga lietuviško užsispyrimo, idealizmo, pasišventimo kovai dėl laisvės, bet stinga gyvenimo džiaugsmo, kurio neteikia okupanto išteigtas "rojus".

J. Miškinis

Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos absolventai su kai kuriais savo mokytojais. Iš kairės į dešinę: mokytojas J. Vyšnionis, N. Petkevičiūtė, L. Melsbokas, Z. Mackevičiūtė, L. Obelinytė, Kasperavičius, V. Gatautytė, R. Vaitėnas, R. Mackevičiūtė, Mokyklos Vedėjas A. Gailiusis ir Lietuvių Bendruomenės Clevelando I-os Apylinkės pirmininkas F. Eidimtas.

Foto: V. Plodžinsko

aptarimą.

Išangai reikia pasakyti, kad nežinrnt to, kad mūsų nepriklausomybės laikotarpis buvo, palyginus, labai trumpas ir taip pat nežinrnt to, kad tuo laikotarpiu vyriausybės keitėsi net keliolika kartų, bet mūsų saugumo atskirų sričių specialistai buvo paliekami savo tarnybose su labai nežymiais pakeitimais. Tas specialių valdininkų ar žvalgybos vadovų darbo pastovumas įgalino juos planuoti organizuoti veiklą, kas, aišku savaime, pasitarnavo krašto saugumui ir geresniai mūsų vyriausybės informacijai.

Suprantama, kiekvieno krašto vyriausybė deda didžiausias pastangas, kad surinkus žinias apie savuosius artimesnius ar tolimesnius kaimynus ir tam reikalui nesigaili nei pastangų, nei, pagaliau, lėšų. Tarptautinis šnipinėjimas buvo ir šiandien tebėra visoms valstybėms "vieša paslaptis", nes visos jos veda intensyvių šnipinėjimą, visos organizuoja špionažo tinklus sveturi ir visomis priemonėmis ginasi nuo svetimos valstybės bandymų tokius tinklus megsti savaime krašte.

Visais laikais buvo šimtai gražiausių istorijų apie visokių kalibrų šnipus, apie jų žygius, nuostabių pasisekimų ir dažniausiai tragišką galą.

Tokių istorijų turi ir turėjo ir mūsų kraštas. Deja, iki šiol labai mažai tos intriguojančios istorijos buvo aptartos ir prieš ryždamasis papasakoti vieną kitą tų užkulisinių kovų epizodų, kiek jie man yra žinomi, noriu bent trumpai supažindinti su tais metodais, ypač parengimu agentų šnipų, nuo kurių sugebėjimų

muo priklauso šnipinėjimo tinklo sėkmingas vaisingumas.

Apskritai, reikia pasakyti, kad šnipinėjimas nėra jau taip graži romantika pinama su balkonų serenadomis, su paslaptinomis durimis, su didvyriškais šuoliais iš penktojo aukšto... Tas šydu pridengtas gyvenimas, kuris, reikia pripažinti, yra labai karštas kun kuliuojantis, reprezentuoja brutalią kovą, dažnai vartojant net klastą, melą ir - mir ti nešančius ginklus. Tos kovos dalyviai - išbandyti vyrai ir moterys, kurie nenukrito iš skaidriojo dangaus, bet buvo gimę žemėje, perėję tam tikrą specialų pasirengimą ir kietai apsisprendę savąjį uždavinį vesti iki galo. Didvyrių toji kova gimdo labai mažai, jei didvyriškumą suprasiame reklamine prasme, nes toji kova visu pirma yra ne vieša ir neretai kritęs toje kovoje ir didelis vyras, vardan "šventos ramybės", nutylimas ir jo vardas eina užmarštin, tartum jo nebūta.

Kaip ten bebūtų, bet sekmingam priešui sekimui pirmoje eilėje reikalinga gera agentūra. Gerai agentūrai paruošti neužtenka turėti pripuolamai užverbuotus agentus, bet reikia juos auginti ir ruošti nuo pat jaunų dienų.

Mūsų saugumo, lenkų skyriaus, vadovybė ir buvo suplanavusi dar nepriklausomybės laikais šį darbą ir jo rezultatai buvo nuostabiai geri. To gerai parengto tinklo dėka mūsų vyriausybė galėjo būti labai tiksliai informuojama ne tik apie lenkų užmačius, kiek tai liestų išorę, bet jai buvo labai gerai žinomas ir visas vietinių lenkų judėjimas, jų organizacijų veikla, jų finansinė padėtis, jų gaunamos pašalpos - pašalpos iš Varšuvos,

jų kultūrinė bei politinė veikla ir net gaunamos slapčiausios Varšuvos instrukcijos Lietuvos lenkų veiklai.

Kadangi mano tikslas yra, rašant šiuos atsiminimus, tik pasidalinti su skaitytojais išpūdziais liečiančiais rusų ir vokiečių okupacijos laikotarpi, tai toji tema jau būtų šiuo metu mums svetima, betgi vieną kitą trumpą epizodą čia norėčiau suminėti, nes tie mano suminėti asmenys, parengti tarnybai-darbiui dar nepriklausomos Lietuvos laikais, kaip tik suvaidino žymų vaidmenį minėtų okupacijų perijode.

Tulas sulenkėjęs plikbajoris nuo Vendžiogalos siuncia savo sūnų lenkų gimnazijon į Kauną. Jį apgyvendina pas Zaliakalnio vienos imonės sargą, savo giminaitį, kuris mėgstą nugerti, gyvena skurdžiai ir jam Lietuva ar Lenkija nieko nereikiška, nes jo tautinis apsisprendimas yra lygus nuliui ir, atvirai kalbant, jo tėvynė yra darbas ir šnapsas. Tačiau jo žmona, nors ir nebejauna, bet apsikri, apsilėidusi kaip tikra Lietuvos lenkė, kad ir "andaroko" apačia velka purvo burškus, kaip pasavi, tačiau yra baisi ir užkietėjusi šlehcionka... Tikra "proše panie", kiekvieną lietuviškai kalbantį vadina chamu, priklauso visoms lenkų organizacijoms, o jos dvasinis kovingumas, jos pačios ištikinim, jeigu turėtų pinigų nusipirkti nors "dubultufką" /seną medžioklinį šautuvą/, pati viena nuverstų mūsų vyriausybę ir Lietuvą prijungtų sybę ir Lietuvą prijungtų Lenkijai.... Pas ją nuolat apsisloja kiti plikbajoriai nuo Vendžiogalos, kai su reikalais atvyksta į Kauną.

Ir taip dar vaiku būdamas, minimas plikbajorio sūnus M. pradeda mokslus Kaune.

Mūsų valdininkui G. šis kampeilis pasirodė vertu dėmesio, nes kieme nuolat stovėjo kiti "bajoriški" vežimai /suplyšusiais pakinktais, aplužę ratai, vos kojas bepavėlą kulneliai/ ir patys "bajorai"...

Jis nustatė, kad jaunas berniukas kasdien eina į lenkų gimnaziją, kad su savo teta nelabai sugyvena vien dėl jos nuolatinį pamokslų apie lenkiškumą ir "unorą"/garbę/.

Vieną dieną laike futbolo rungtynių, kurias žaidė ir M. ir jų gimnazija laimėjo, mūsų valdininkas susipažįsta su jaunu žaidėju M ir išsikalbėjęs jam, kaip dovaną, duoda du litus. Čia užsimezga tarp valdininko G ir jaunuolio M gan draugiški santykiai, kurie netolimoje ateityje išsivysto į visiškai draugišką sugyvenimą ir dar kiek vėliau - į bendrą darbą su Lietuvos priešais.

Valdininkas G. gyvena nepertoliausia nuo M ir pasistengdavo tartum netyčia kaip galima dažniau susitikti su juo. Jam einant į mokyklą neretai abu ilgėliau pasikalbėdavo, pagirdavo jo gimnaziją, pasiteiraudavo kada bus sekančios rungtynės ir taip gražiausioje nuotaikoje vystėsi geri santykiai tarp jaunuolio ir jam nežinomo "dėdės".

Jaunasis M. matyti ištikrųjų nemėgo jį supančios aplinkos, nes jam nepatiko nei jų kalbos, nei elgsena.

Po poros metų tokios draugystės, vieną dieną valdininkas G. paklausė jaunuolį ar jis priklauso kokiam nors organizacijai.

- Bus daugiau-

Vardan Tos Lietuvos

Clevelando naujienos

- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio pirmininkas Dr. V. MISIULIS buvo atvykęs pasitarti su JAV Vietininkijos Valdyba Sąjūdžio reikalais. Aplankė bičiulius: Z. Peckų, M. Blyną, Pračkus, buvo sutikęs LB Centro Valdybos švietimo vedėją P. Balčiūną, su kuriuo pasikalbėjo lituanistinių mokyklų reikalų /paminėta, kad Dr. V. Misiulis yra LB Detroito Apylinkės Valdybos švietimo ir kultūros reikalų vadovas ir lituanistinės mokyklos vedėjas/, kalbėjosi su LB Clevelando I-os Ap. pirminku F. Eidimtu. Taip pat ap-lankė pedagogą Igną Malėną, su kuriuo pasidalino vienu kitu rūpimu klausimu. I. Malėnas, po sunkesnės ligos, sveiksta, taisosi. Svečias dalyvavo VAIDILO teatro metiniame susirinkime iš kurio išsinešė gerus išpūdžius. Buvo apsis-tojęs pas bičiulius Gataučius.

- LB Clevelando I-os Apyl. VAIDILO teatro metinis narių susirinkimas įvyko birželio 15d. Vienerių metų veiklos apyskaitą padarė admin. V. Plečkaitis, meno vadovas ir režisiorius Ign. Gatautis, išd. R. Apanius. Papildomus pranešimus padarė Apyl. išd. Albinas Karsokas ir VAIDILOS atliktais darbais pasidžiaugė Apl. pirmininkas F. Eidimtas.

Pažymėtina, kad nors įvairūs skersvėjai brovėsi į vaidiliečių gyvenimą, bet metų bėgyje išėjo su dviem veikalais: "Žmogus kurį užmušiau" - rež. Ig. Gatautis ir "Vieno Kiemo Gyventojai" - rež. P. Maželis. Nepasiduoti pagundoms ir toliau! Aktyvūs VAIDILOS aktoriai - V. Zilionytė ir R. Zorska nuoširdžiai pasveikinti šiais metais baigę aukš. mokslą. Į administraciją išrinkti: Zigmas Peckus, Violeta Zilionytė ir L. Klimas.

- Lietuvių Salės b-vės dalininkų susirinkimas įvyko birželio 17d. Pjautų pranešimą, kas liečia atliktus ir numatytus darbus, padarė pirm. Z. Dučmanas. Dalininkai supažindinti su Lithuanian Village bendrovės įsteigimu ir jau atliktais darbais. Naujosios b-vės vadovybė yra nupirkusi \$ 105.000 vertės namus, kol kas pelno reikalams. Bendrovės vieno šero vertė \$ 25. Lietuviškoji visuomenė turėtų būti atkreipti dėmesį ir pirkti šerus. Šie namai - lietuvių namai. Didelė dauguma šerfinkų namų pirkimui pritarė.

- Muzikos mokytojai Pr. Ambrazas, G. Karosienė ir J. Kazėnas surengė savo mokinių koncertą. Programa buvo įvairi, plati. Tik programos dalyviai būdami ne vienodo lygio/pagal amžių ir pasiruošimą/kartais pasimesdavo patys ir išpušis palikdavo kitokis, o vistik bendras vaizdas buvo geras. Mokytojai verti pagarbos ir padėkos. Šių metų programa buvo pavairinta ir šokių, ką puikiai atliko sesutės Jakubaitytės, kurios mūsų apylinkėje ir kitataučių pažįstamos, žinomos. Taipgi į talką atėjo mums pažįstami dainininkai: N. Braziulienė ir J. Kazėnas. Abu solistai pasigerėtinai atliko pasirinktas dainas, operų arijas. G. Karosienė, be talkininkavimo dainininkams, paskambino pianinu kelis vertus dėsio muzikinius dalykėlius. Padėkavisiems - gausūs plovimai.

- Lietuvių radijas "Tėvynės Garsai" minėdamas 12 metų darbo sukaktį liepos 15d. Lake Shore Country Club rengia didelį vakarą į kurį nuoširdžiai kviečia visus klausytojus, rėmėjus, svečius. Vieta žavėtinai puiki, prie pat ežero, patalpos erdvios, jaukios. Renglama idomi programa, vaišės ir gros puikus pramoginis orkestras. Patar-

tina staliukus užsisakyti iš anksto telef. UL 1-2426, nes vėliau - gali pritrūkti. Remdami "Tėvynės Garsų" darbus, remiame lietuvišką žodį, prisidedame prie lietuviybės išlaikymo, tad kas tik gali - dalyvaukime. P. adžia 7v.

- BIRZELIO įvykiai paminėti birželio 18d. Pamaldos įvyko šv. Jono katedroje. Skambėjo lietuviškos giesmės. Prisiminimai ne vienam išspaudė graudžią ašarą... Po pamaldų, čia pat esančioje salėje, susirinko Pabaltijo sūnūs ir dukros prisiminti žiaurios įvykius, pasmerkti tų įvykių vykdytojus. Taigi, šimet BIRZELIO trenimai buvo minėti sutelktinėmis jėgomis - lietuvių, latvių ir estų. Paminėtinai vienas liūdnas faktas: kaip dažnai taip ir šimet, kvietieji aukšti valdžios pareigūnai negalėjo atvykti, o gal nenorėjo... Ohio gubernatoriaus atsiųstas atstovas paskaitė gubernatoriaus pasirašytą raštą, kur mūsų likimas beveik sulyginamas su Mississippi, Alabamos... gyventojų išsiveržimais.

Apgailėtinas reiškinys, kad aukšti pareigūnai tik tiek supranta apie tautų likimą, likiminę kovą...

- Lietuvių Salės b-vės ir klubo vadovybės rengtasis koncertas - vakaras, kuris įvyko birželio 24d. praėjo su nemažu pasisekimu. Ciurlionio ir šv. Jurgio parapijos chorai kartu padainavo keletą dainų. Koncerto dalyviai apgailėstavo, kad dirigentai Pr. Ambrazas ir A. Mikulskis buvo šykštoki, neišpildė klausytojų prašymo, dar nors po vieną dainelę išgirsti. Pripuolamai atvykęs svečias - muzikas Br. Budriūnas padirigavo vieną dainą. Dainos skambėjo darniai, bet programa buvo trumpa. Po koncerto svečiai ir dalyviai vaišinosi gaivinosi gausiame bufete, prie stalų. Svečių buvo gausu, bet tai nuolatiniams mūsų parengimų rėmėjai, garbiakalbių pasigendama... Vakaro koncerto gautas pelnas skirtas minėtiems chorams, vykstantiems į dainų šventę, jų kelionės išlaidoms sumažinti.

- LB Clevelando I-os Apyl. Valdybos pastangomis 1959m. įsteigtieji Aukšt. Lituanistikos Kursai šiais metais išleido pirmąją laidą. Kursus baigė: Augulytė, Gailiusytė, Kavaliūnaitė, Stankaitytė. Šių kursų mokslo metai buvo pradėti su 15 studentų, o po 2 metų tik keturi teistėsėjo. Kursams vadovavo V. Kavaliūnas, talkino St. Barzdukas, J. Zilionis, A. Mikulskis. Birželio 24 užbaigus mokslo metus, pasidžiaugta atsiektais laimėjimais, palinkėta baigusiems panaudoti lituanistines žinias, įsijungiant į lituanistinių mokyklų darbą, nes pastaruoju metu jau pasigendama mokytojų. Kursus išlaiko I-os Apl. Valdyba.

- Kultūrinių Darželių grandinė praturtėjo dar vienu paminklu. Gyvoji lietuvių visuomenė žino, kad Lietuvių Kultūriniam Darželyje iki šio laiko buvo pastatyti dviejų mūsų tautos Vyrų paminklai: Dr. J. Basanavičiaus ir Dr. V. Kudirkos. Dabar, š/m birželio 25d. kelių šimtų dalyvių akivaizdoje, buvo atidengtas ir pašventintas mūsų tautos nepamirštamų dainiausių, auklėtojų, švietėjų kan. J. Mačiulio-Maironio paminklas. Maironio paminklo statymo finansais rūpinosi šv. Jurgio parapija, o techniškus darbus atliko sudarytas komitetas. Skulptūra dail. E. Docienės iš Toronto.

- nukelta į 7 n. -

1909

1961

Taupyk Stipriausioje
CHICAGO TAUPYMO BENDROVEJE

4 1/4 % Turimas \$80,000,000.00
Atsargos Fondas . . . \$7,500,000.00

Dividendas
mokamas visoms
santautoms

Justin Macklewich, Chairman of the Board
Justin Macklewich, Jr., President

FREE PARKING

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
412 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Archer Ave. at Sacramento
PHONE: VErnita 7-1141

VALANDOS: kasdien, išeinant šeimai nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadienį visi neįdaroma.

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS

AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ,
GAISRO, LIGONINĖS.

Specializuojosi ligoninės draudimais asmenims virš 60 metų amžiaus
Continental ir Prudential draudimo bendrovėse.

Dėl namų pirkimo ar pardavimo patarnavimo
ir dėl visokių draudimo reikalų pamatykite ir
pasitarkite su patyrusiais dėl sąžiningo atsakymo

Bell Realty - Bace Ins. Agentūra
J. BACEVIČIUS

6455 So KEDZIE Ave, CHICAGO. Tel: PR 8-2233

INVENTORINIS ISPARDAVIMAS!

INVENTORINIAME ISPARDAVIME PIRKSITE
VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno, šilko, nylon, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems; Lietuvai ir tolimajai Sibiriui - už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoin", kuriuos dar galima pasiūti artimiesiems Lietuvon. Ypatingai yra atplėginta iki 50% medžiagos: (Draperies) - užvalaidoms, (Slip covers) - baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS - HARRISON 7-3737

Mūsų gausias adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusių patalpų.

Automobilus galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. - alkštėje

WE NEED DEVELOPMENT ENGINEERS

Mechanical Engineers with Degree and 2 to 5 Years
Experience in Machinery Design for Progress and
Machine Development in Field of Blow Molding
Steady Jobs - Good Pay (Citizenship Not Required)
Send Complete Resume To MR. NEAL HOUGHTON

CELANESE PLASTIC COMPANY
Box 1550. Prescott, Arizona

Laisvoji Lietuva

Chicago, Ill.

VAKAR IR ŠIANDIEN

- LAS Sąjūdžio pirmininkas Dr. V. Misiulis lankėsi Čikagoje ir turėjo visą eilę pasikalbėjimų su vietiniais organizacijos vadovais.

- LAISVAJAI LIETUVAI aukoję: Juozas Valiulis \$ 100, J. Grybauskas - \$ 5, A. Liorentas - \$ 1 ir J. Gedmintas \$ 1. Nuširdžiausia padėka mūsų remėjams.

- Dr. St. Biežio iniciatyva, liepos 3 d. buvo susirinkę pasikalbėjimui tautinės spaudoš redaktoriai: Margočio, Vienybės ir Laisvosios Lietuvos. Rudeniop numatyta kviešti platesnį redakcijų atstovų susirinkimą suvažiavimą, kuris, manoma, galės įvykti Čikagoje. Pasikalbėjime dalyvavo ir keletas svečių - visuomenės veikėjų iš New Yorko ir Čikagos.

Dr. V. Misiulis

IŠ MŪSŲ GYVENIMO ADELAIDEJE

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės skyrius dešimtmečio pobuvyje turėjo virš šimto pačių veikliausių Pietų Australijos lietuvių svečiais. Pobuvys buvo uždarys, dalyvaujant tik kviestiniems svečiams. Jo metu skyriaus steigėjas ir vienas iš pačių veikliausių mūsų bendruomenės narių, bičiulis A. ŠERELIS, su pažindino susirinkusius su LAS ideologija, istatais bei skyriaus veikla.

Skyriaus veiklos dešimtmečiui paminėti pobuvį reikia skaityti labai gražiai nusišėkusių, tiek turiniu, tiek organizacija.

- Australijos LB Ap. Valdybos sušauktam vietinių lietuvių organizacijų valdybų susirinkime LAS skyrius pareiškė savo pažįdą ir Bendruomenę ir bendruomeninį gyvenimą.

Mūsų nuomone, Bendruomenę sudaro ne rinkinys religinių, kultūrinių, politinių ir sportinių organizacijų, bet pavieni asmenys, nežiūrint kokioms organizacijoms jie priklausytų ar nepriklausytų.

Bendruomenės tikslas - tar-

nauti Lietuvai, gi pareigos lietuvių tautai visų tikybų, visų išitikinimų ir visų politinių pažiūrų lietuviams yra tos pačios - taigi, bendros ir tik jų įgyvendinimui Bendruomenė ir Bendruomenės sudaryta valdyba, kas joms beieitų, tegali rūpintis. Ant religinio ar politinio pagrindo sudarytos lietuviškos Bendruomenės negalima nei sudaryti, nei išlaikyti, nes nei viena religija nėra lietuviška, pagaliau ir mes ne visi esame tos pačios religijos ir ne visi turime pačių politinių pažiūrų. Bet mes visi esame tos pačios Tautos vaikai, taigi, Bendruomenės veikla pagrindu tegali būti Lietuva, o ne politika ar tikyba. Politinių ar religinių pažiūrų maišymas su pareigomis Lietuvai ir yra vienintelė bendruomeninio nesugyvenimo priežastis.

- Vietinis karių "Ramovės" skyrius irgi tik ką atšventė savo veiklos dešimtmetį labai jaukiame ir gerai organizuotame pobuvyje, kuriame dalyvavo apie 60 asmenų. Skyrių sveikino LB Apylinkės Valdyba ir kelios organizacijos, ju tarpe ir LAS. Nemalonų išpuolį paliko sveikines Ateitininkų sendraugių vardu, bereikalo primindamas, jog ir du ateitininkai yra žuvę už Lietuvos laisvę. Sveikines LAS vardu labai tiksliai pažymėjo, kad nei vienas žuvis už Lietuvos laisvę nežuvo kaip ateitininkas, nei kaip žydas, nei kaip laisvamanis, - visi, kurie žuvo - žuvo tik kaip lietuviai.

Ramovės skyriui energingai vadovauja C. T. Zamoiskis. Ig. Taunys

PADĖKA

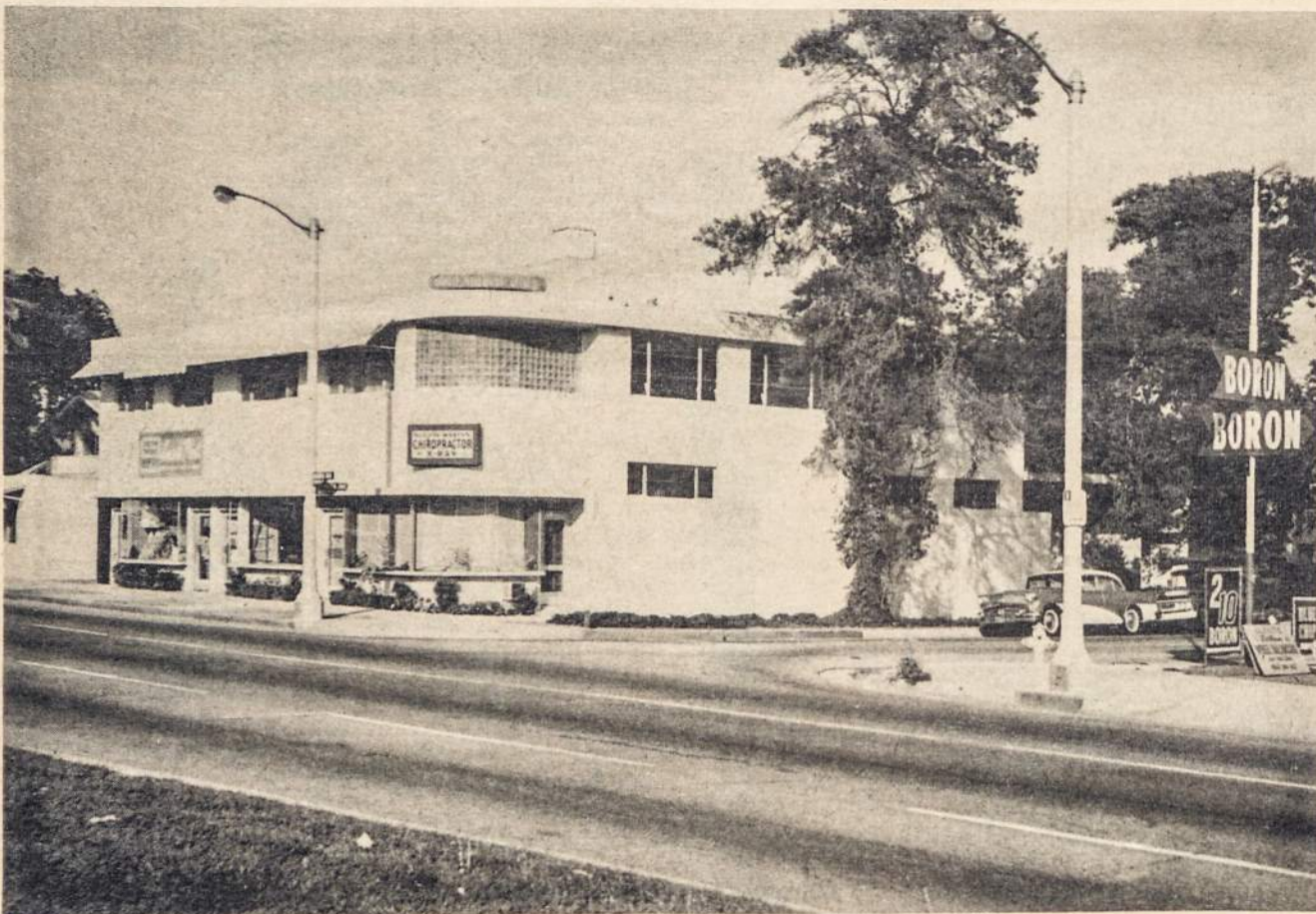
Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės skyriaus visuotinas susirinkimas širdingai dėkoja Laisvajai Lietuvai, LAS Čikagos skyriui ir LAS Vyr. Vadovybei už sveikinimą ir linkėjimų telegramas skyriaus dešimtmečio proga. Ačiū!

Ig. Taunys
Skyriaus Pirmininkas

SVEIKINIMAI

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės skyriaus visuotinas susirinkimas sveikina naujai išrinktą Seniūnų Tarybą ir jos sudarytus Vyr. Vadovybes organus, linkėdamas jiems visiems asmeniškos laimės ir darnaus, našaus darbo mūsų Tėvynės Lietuvos Garbei ir mūsų Valstybės atkūrimui bolševikinį okupantą sunaikinus.

Ig. Taunys
Skyriaus Pirmininkas

Lietuvių Tautiniai Namai Los Angeles, prie didžiųjų kelių tarp Hollywood ir Glendale

LIEPOS KETVIRTOJI

- atkelta iš I pu l.

bet ir JAV jau stovi prieš tą didelį pavojų netekti ir savo demokratines santvarkas, to aukšto patogumus teikiančio gyvenimo standarto, netekti 185 metus trukusios laisvės.

Šiomet, kaip niekuomet anksčiau, liepos 4-ji diena yra brangi ir paminėtina tiek jiems - amerikiečiams, tiek ir mums, bolševizmo pavergtų tautų vaikams.

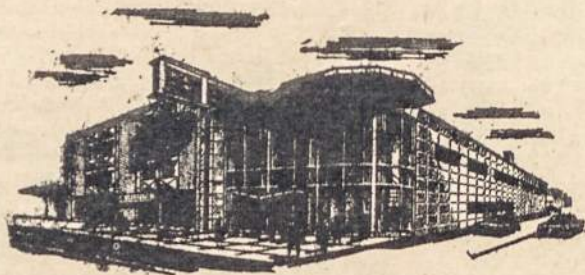
Ir mums džiugu, kad dabartinis JAV prezidentas J. F. Kennedy kongresui gegužės 25 d. pareiškė, jog ši tauta yra iššaukta ilgon ir veiklion kovon dėl laisvės. Mūsų galybė ir išitikinimas įpareigoja mūsų tautą toj kovoj vadovauti, - sako jis, - joks kitas vaidmuo istorijoje nebuvo toks sunkus ir svarbus, kaip dabartinis.

Jei Amerikos vyriausybė laikysis ir toliau nusistatymo nepripažinti mūsų valstybės užgrobimo, jei ji laikysis išipareigojimų tvirtai stovėti savo ir viso pasaulio taikos sargyboje, ji nepraras savo laisvės ir bus

pavergtųjų išlaisvintoja. Tad liepos 4-ji, šio didžio krašto laisvės paskelbimo diena yra didelė proga ir mums tvirčiau pasiryžti, akty-

viau ir vieningai dalyvauti tiek savo tėvynei nepriklausomybės atstatymo kovoje, tiek šio krašto politinės laisvės išsaugojime.

APDRAUSTAS SAUGUMAS - REIKINGI PATARNAVIMAI

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS

Telefonas - GROVEHILL 6-7575

APDAR: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

Pasinaudokite sekantiems mūsų patarnavimais: Nariams veltui iškelčiame čekius. Duodame Money Orderius - čekius šeimos, bioloms apmokėti. Apdraudžiame taupymo skyrius. Kaldų ir vakacijų skyriai. Aukšti dividendai. Jaunuoliams kolegijos būnų skyrius. Nemokamas parkinimas. Saugios vertybių dėžutės. Depozitavimas nakti. Organizavimas veltui kambarys susirinkimams. Ir daug kitų naudingų patarnavimų.